

โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร

1. หลักการและเหตุผล

ปริมาณผลผลิตข้าวในรอบ 1 ปีของประเทศไทยมีจำนวนปริมาณข้าวในระบบสูงถึงประมาณ 38 ล้านตัน ข้าวเปลือก เกษตรกรทั้งในเขตพื้นที่อาศัยน้ำฝนและเขตพื้นที่ชลประทานมักทำการเพาะปลูกข้าวฤดูนาปีพร้อมกันเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ผลผลิตข้าวเปลือกออกสู่ท้องตลาดในช่วงเวลาเดียวกันเป็นจำนวนมากเกินกว่าความต้องการของตลาดส่งผลกระทบต่อราคาข้าวเปลือกตกต่ำ

ในขณะเดียวกันเกษตรกรได้ดำเนินการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความแข็งแกร่งอาชีพการทำนาข้าวด้วยขบวนการสหกรณ์ ได้แก่ สถาบันเกษตรกรซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ภาคการเกษตร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยองค์กรดังกล่าวจะดำเนินการจัดหาปัจจัยการผลิตในการปลูกข้าว เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว องค์กรดังกล่าวจะดำเนินการรวบรวมและแปรรูปข้าวเพื่อจำหน่าย ซึ่งปริมาณธุรกิจในส่วนนี้ประมาณเกือบ 20,000 ล้านบาท ดังนั้นในการบริหารจัดการข้าวแบบบูรณาการในปี 2557 ขบวนการสหกรณ์ถือได้ว่าเป็นภาคที่มีความสำคัญในการบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินของเกษตรกรสมาชิกซึ่งทำนาข้าวที่มีอยู่จำนวนประมาณ 1 ล้านคน แต่การสนับสนุนสินเชื่อดังกล่าวผ่านองค์กร หรือกลุ่มของเกษตรกร ตามโครงการนี้จะเสริมสร้างศักยภาพการรวมกลุ่มและสามารถเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตการตลาดข้าวในภาพรวมด้วย

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อช่วยชะลอปริมาณข้าวเปลือกที่เข้าสู่ตลาดในช่วงที่ข้าวออกมามาก
- 2.2 เพื่อเก็บข้าวเปลือกไว้แปรรูป
- 2.3 เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปเป็นข้าวสาร

3. เป้าหมาย

สนับสนุนสินเชื่อแก่สหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร เพื่อรวบรวมข้าวเปลือกเพื่อจำหน่าย และเพื่อการแปรรูป รวมเป็นวงเงินทั้งสิ้น 20,000 ล้านบาท ประกอบด้วย

3.1 สนับสนุนสินเชื่อแก่สหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร เพื่อรวบรวมข้าวเปลือกเพื่อจำหน่ายจำนวน 3-4 ล้านตันข้าวเปลือก วงเงิน 18,000 ล้านบาท

3.2 สนับสนุนสินเชื่อแก่สหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร เพื่อรวบรวมข้าวเปลือกเก็บไว้เพื่อแปรรูป 400,000 ตันข้าวเปลือก วงเงิน 2,000 ล้านบาท

4. ระยะเวลาของโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ วันที่ 1 ตุลาคม 2557 ~ 30 กันยายน 2558

5. วิธีการดำเนินงาน

5.1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดำเนินการประชุมชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการฯ แก่สถาบันเกษตรกร และหน่วยงานต่างๆ ทราบ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

5.2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าว และสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกรระดับจังหวัด

5.3 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ กำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และกำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินโครงการสินเชื่อเพื่อ รวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

5.4 สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน และประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ สามารถยื่น เสนอโครงการ พร้อมทั้งรายละเอียดต่างๆ และจำนวนสินเชื่อของโครงการฯ ตามวัน เวลา และสถานที่โครงการ กำหนด

5.5 ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติ เอกสาร และรายละเอียดโครงการที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่เสนอมา พร้อมพิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินงานโครงการ แล้วสรุปผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในเบื้องต้นของโครงการฯ แจ้งให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อดำเนินการต่อไป

5.6 โครงการที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารโครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและ สร้างมูลค่าเพิ่มโดยสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรแล้ว ให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรนั้น ยื่นเสนอการขอกู้เงินจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรโดยใช้วิธีปฏิบัติปกติของธนาคารตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้องของ ธ.ก.ส. และเมื่อ ธ.ก.ส. อนุมัติวงเงินกู้แล้วให้รายงานคณะกรรมการฯ ทราบต่อไป

5.7 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ร่วมกับ ธ.ก.ส. ดำเนินการติดตามโครงการ และประเมินผล

6. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

6.1 รัฐบาลสนับสนุนเงินชดเชยอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรนให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ตามวงเงินที่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จะให้กู้ ในวงเงินสินเชื่อ 20,000 ล้านบาท (สองหมื่นล้าน บาท) ซึ่งเป็นเงินทุนของ ธ.ก.ส. ที่คิดอัตราดอกเบี้ยในชั้นลูกค้าสถาบันชั้นดีเยี่ยมเท่ากับ MLR (ปัจจุบัน MLR เท่ากับ ร้อยละ 5 ต่อปี) ซึ่งสถาบันจะรับภาระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 โดยรัฐบาลเป็นผู้รับภาระดอกเบี้ยแทน สถาบัน ในอัตรา MLR - 1 ระยะเวลาในการขอรับเงินชดเชยดอกเบี้ยจากรัฐบาล 12 เดือน เป็นเงินชดเชย ดอกเบี้ยปีละ 800 ล้านบาท (แปดร้อยล้านบาท)

6.2 ค่าใช้จ่ายเบี้ยประกันภัยและค่าบริหารโครงการที่เกี่ยวข้องในอัตราร้อยละ 0.5 เป็นเงิน 100 ล้านบาท (หนึ่งร้อยล้านบาท)

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 900 ล้านบาท (เก้าร้อยล้านบาทถ้วน)

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ช่วยชะลออุปทานข้าวเปลือกในตลาดจากการรวบรวม แปรรูปข้าวของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อรองรับจำหน่ายไม่น้อยกว่า 3 - 4 ล้านตันข้าวเปลือกต่อปี สหกรณ์มีการแปรรูปข้าวสารเพิ่มขึ้น

7.2 สามารถลดภาระดอกเบี้ยแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เป็นเงินรวม 800 ล้านบาท และเพิ่ม มูลค่าจากการรวบรวมและแปรรูปข้าว

7.3 เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จะได้รับประโยชน์จากโครงการไม่น้อยกว่า 1 ล้านครัวเรือน

7.4 สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งในดำเนินธุรกิจการรวบรวม แปรรูปข้าว

8. หน่วยงานรับผิดชอบโครงการ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

9.งบประมาณที่ขอจัดสรรปี 2558

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการประกอบด้วย

$$\begin{aligned} 9.1 \text{ จำนวนดอกเบี้ยที่ขอชดเชยจากรัฐ} &= \text{วงเงินสินเชื่อที่ให้กับสถาบันเกษตรกร} \times \text{อัตราดอกเบี้ยที่ขอ} \\ &\quad \text{ชดเชยจากรัฐ (MLR-1) ปัจจุบัน MLR} = 5 \% \\ &= 20,000 \times 4\% \\ &= 800 \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 9.2 \text{ ค่าบริหารโครงการและค่าเบี้ยประกัน} &= \text{ค่าเบี้ยประกันประมาณ } 55 \text{ ล้านบาท } (11,000 \times 0.5 \%) \\ &= \text{ค่าบริหารโครงการ } 45 \text{ ล้านบาท} \\ &= \text{รวมวงเงินประมาณ } 100 \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

(ส่วนงานที่ใช้มี ธ.ก.ส. กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์)

รวมงบประมาณที่ขอจัดสรร ปี พ.ศ. 2558 จำนวนเงิน 900 ล้านบาท